

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.002.05.2018
P/18/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 53 08, F +48 22 444 52 52
kap@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/003 - <i>Działania organów administracji publicznej na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych</i>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Andrzej Otrębski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/43/2018 z dnia 18 maja 2018 r. 2. Krzysztof Aleksander Matuszek, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/71/2018 z dnia 8 czerwca 2018 r. 3. Stefan Bator, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/44/2018 z dnia 18 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4, 1A-1B)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Łowiczu (dalej: Starostwo), ul. Stanisławskiego 30a, 99-400 Łowicz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Figat, Starosta Łowicki (dalej: Starosta) od dnia 27 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1610-1611)
Okres objęty kontrolą	Od 1 czerwca 2015 r. do dnia zakończenia kontroli. W przypadkach koniecznych badaniami objęte zostały również zagadnienia wykraczające poza powyższe ramy czasowe, mające związek z przedmiotem kontroli

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ działania Starosty na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych.

Negatywną ocenę uzasadniają stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości, które polegały na:

- niepodjęciu działań na rzecz uregulowania stanu prawnego ośmiu działek pod drogami, w tym sześciu przejętych przez powiat z mocy prawa na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną²,
- nieujawnieniu prawa własności Skarbu Państwa i Powiatu w księgach wieczystych w stosunku do 18 działek z 50 objętych badaniem (36% próby) pomimo zgromadzonej pełnej dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o ujawnienie tego prawa lub posiadania ostatecznych decyzji Wojewody Łódzkiego, stwierdzających nabycie z mocy prawa tych działek przez Skarb Państwa lub Powiat,
- niepodjęciu działań, w okresie od sporządzenia w 2009 r. *Wykazu nieruchomości, które na mocy odrębnych przepisów przeszły na własność*

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. Nr 133 poz. 872, ze zm.

Skarbu Państwa i stanowią jego własność (dalej: Wykaz Skarbu Państwa) do 30 sierpnia 2018 r., mających na celu ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa w księdze wieczystej w stosunku do 10 działek spośród 30 objętych badaniem,

- zaliczeniu 11 działek do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa i ujęciu ich w Wykazie Skarbu Państwa pomimo braku jakichkolwiek dokumentów potwierdzających ich nabycie na rzecz Skarbu Państwa, co spowodowało, że w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa za lata 2015-2017 podano nierzetelną, zawyżoną liczbę działek należących do Skarbu Państwa,
- opieszałości w składaniu 19 z 20 objętych badaniem wniosków (95% próby) o ujawnienie prawa Skarbu Państwa i Powiatu w księdze wieczystej, pomimo posiadania dokumentacji umożliwiającej ich złożenie, co naruszało zasadę niezwłoczności określoną w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece³,
- niedochowaniu terminu w odniesieniu do 14 działek (w tym sześciu z powiatowego zasobu nieruchomości), na złożenie wniosków o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa i Powiatu w księgach wieczystych, określonego w art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego⁴ (dalej: ustawa ujawniająca),
- nierzetelnym prowadzeniu ewidencji powiatowego zasobu nieruchomości i zasobu Skarbu Państwa, poprzez niewskazanie w odniesieniu do 21 działek z 25 objętych badaniem (84% próby), określonego w art. 23 ust. 1c pkt 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁵ (dalej: u.o.g.n.), przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- niedotrzymaniu 30 dniowego terminu, określonego w art. 23 ust. 7 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁶ (dalej: ustawa Prawo geodezyjne), na wprowadzenie zmian w ewidencji gruntów i budynków w jednym z 38 badanych przypadków (2,6% próby).

Za lata 2015-2017 w Starostwie terminowo przekazywano roczne informacje o stanie mienia komunalnego oraz roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa. Starosta prawidłowo, zgodnie z wymaganiami ustawy o gospodarce nieruchomościami, prowadził ewidencję nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste.

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1916.

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 1460.

⁵ Dz. U. z 2108 r. poz. 121, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2101, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie uregulowania stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu Łowickiego

1.1. Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy ujawniającej Starosta Łowicki sporządził dwa wykazy, tj. Wykaz Skarbu Państwa oraz Wykaz nieruchomości, które na mocy odrębnych przepisów przeszły na własność Skarbu Państwa i stanowią własność powiatu (dalej: Wykaz Powiatowy), w których wg stanu na 5 sierpnia 2009 r.:

- w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, którym gospodaruje Starosta ujętych było 713 nieruchomości obejmujących 1 912 działek o łącznej powierzchni 580,1706 ha, w tym o nieuregulowanym stanie prawnym 636 działek o łącznej powierzchni 161,4076 ha,
- w powiatowym zasobie nieruchomości, którym gospodaruje Zarząd Powiatu ujętych było 242 nieruchomości składających się z 742 działek o łącznej powierzchni 767,5774 ha, w tym o nieuregulowanym stanie prawnym dwie działki o łącznej powierzchni 0,9800 ha.

Na 30 czerwca 2018 r. Starostwo wykazało:

- 1 019 działek ewidencyjnych, stanowiących zasób nieruchomości Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 1436,5441 ha, w tym o nieuregulowanym stanie prawnym 280 działek o łącznej powierzchni 100,9704 ha; liczba działek o nieuregulowanym stanie prawnym zmniejszyła się o 356 działek ewidencyjnych (o 56%). Na 30 czerwca 2018 r. działki o nieuregulowanym stanie prawnym stanowiły 27,5% liczby działek znajdujących się w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa
- 907 działek ewidencyjnych, stanowiących powiatowy zasób nieruchomości o łącznej powierzchni 759,8117 ha, w tym o nieuregulowanym stanie prawnym dwie działki o łącznej powierzchni 0,9800 ha; jak wykazało badanie próby, o której mowa poniżej, w ppkt. 1.2. niniejszego wystąpienia, podana przez Starostwo liczba działek o nieuregulowanym stanie prawnym została zaniżona. Kierownik Biura Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że różnica wynika z przyjęcia za działki o uregulowanym stanie prawnym także takich, które nie posiadają założonej księgi wieczystej, natomiast na podstawie innych dokumentów można ustalić osoby, którym przysługują do niej prawa rzeczowe. Na dzień 1 stycznia 2018 r. 102 działki nie posiadały założonej księgi wieczystej.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 189-191, 862-864, 869-870, 1149, 1383-1385, 1447-1449, 1612-1616)

1.2. Badanie prawidłowości działań w celu uregulowania stanu prawnego nieruchomości oraz ujawnienia tego prawa w księgach wieczystych na próbie 50 działek (33 działki w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa oraz 17 działek w powiatowym zasobie nieruchomości) wykazało, że działania Starosty w celu wyjaśnienia stanu prawnego zostały podjęte tylko wobec 18 działek⁷ (36% próby), lecz tylko w dwóch przypadkach (działki z zasobu Skarbu Państwa) prowadzone były rzetelnie i bez zbędnej zwłoki. W efekcie zgromadzono dokumentację umożliwiającą złożenie do Sądu Rejonowego w Łowiczu wniosków o ujawnienie praw własności w księgach wieczystych.

⁷ Dotyczyło to 11 działek z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz siedmiu działek z zasobu nieruchomości Powiatu.

W odniesieniu do pozostałych 47 działek (94% próby) działania były prowadzone nierzetelnie i w sposób przewlekły lub zaniechano jakichkolwiek działań (szczegółowy opis w pozycji: *ustalone nieprawidłowości*).

(dowód: akta kontroli str. 195-850, 1149, 1383-1609, 1612-1616)

1.3. W Starostwie nie ustalono oddzielnych pisemnych wewnętrznych zasad dotyczących sposobu prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 23 ust. 1c u.o.g.n. Starosta podał, że ewidencja zasobu nieruchomości, którymi gospodaruje Zarząd Powiatu jak i Starosta prowadzona jest na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

(dowód: akta kontroli str. 15-16, 117-118)

1.4. W Starostwie ewidencja zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz powiatowego zasobu nieruchomości była prowadzona w oparciu o program komputerowy EWOPIS, a także częściowo wdrożony program MIENIE, w którym ujęto zasób nieruchomości Skarbu Państwa. Badanie prawidłowości ewidencjonowania nieruchomości zgodnie z katastrzem nieruchomości, a także ujmowania w ewidencjach danych, o których mowa w art. 23 ust. 1c pkt 1-7 u.o.g.n., przeprowadzone na próbie 23 działek (19 działek z powiatowego zasobu nieruchomości, cztery działki z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, jedna działka Skarbu Państwa oddana w użytkowanie wieczyste i jedna w trwały zarząd) wykazało, że:

- zasób nieruchomości Skarbu Państwa ewidencjonowano zgodnie z katastrzem nieruchomości, stosownie do wymogu określonego w art. 23 ust. 1 pkt 1 u.o.g.n., przy czym prowadzona ewidencja nie zawierała danych o przeznaczeniu nieruchomości w planie miejscowym (wymaganych art. 23 ust. 1c pkt 4 u.o.g.n.) oraz o wartości katastralnej nieruchomości (wymaganych art. 20 ust. 2 pkt 5 ustawy Prawo geodezyjne) (szczegółowy opis w pozycji: *ustalone nieprawidłowości*),
- powiatowy zasób nieruchomości ewidencjonowano zgodnie z katastrzem nieruchomości, stosownie do wymogu określonego w art. 23 ust. 1 pkt 1 u.o.g.n., przy czym prowadzona ewidencja nie zawierała danych o przeznaczeniu nieruchomości w planie miejscowym (wymaganych art. 23 ust. 1c pkt 4 u.o.g.n.) oraz o wartości katastralnej nieruchomości (wymaganych art. 20 ust. 2 pkt 5 ustawy Prawo geodezyjne) (szczegółowy opis w pozycji: *ustalone nieprawidłowości*).

(dowód: akta kontroli str. 15, 117-118, 146-165, 192-194, 1166-1168, 1230)

1.5. Nieruchomości stanowiące powiatowy zasób nieruchomości zostały skatalogowane w ujęciu wartościom w prowadzonej w Starostwie ewidencji bilansowej na podstawie art. 4 ust. 3 pkt 2 w związku z art. 13 ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸ ewidencji środków trwałych. Zapisy w ewidencji powiatowego zasobu nieruchomości były spójne z ewidencją środków trwałych, w której dla każdej nieruchomości założono „Kartę środka trwałego”, umożliwiającą ustalenie jej wartości początkowej oraz miejsca użytkowania. Natomiast nieruchomości stanowiące zasób Skarbu Państwa od 30 września 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. były ujęte w ewidencji pozabilansowej prowadzonej w arkuszu kalkulacyjnym programu Excel⁹, co było niezgodne z art. 13 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 3 i 4 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 września

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

⁹ Z podziałem na grunty Skarbu Państwa będące w zasobie, w użytkowaniu wieczystym i w zarządzie.

1994 r. o rachunkowości¹⁰. Od 1 stycznia 2017 r. Starostwo prowadzi pozabilansową ewidencję księgową w ujęciu syntetycznym przy użyciu programu komputerowego, zgodnie z wymogiem określonym w ww. ustawie. W związku z powyższym NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 1169-1229, 1617-1618)

1.6. Starosta, stosownie do wymogu określonego w art. 267 ust. 1 ustawy o finansach publicznych¹¹, sporządzał za lata 2015-2017 i terminowo przedłożył Radzie Powiatu informacje o mieniu Powiatu Łowickiego. Analiza danych zawartych w tych informacjach wykazała, że zostały sporządzone rzetelnie i zawierały wymagane dane m.in. o zmianach w zasobie nieruchomości, a także przysługujących Powiatowi prawach własności.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 126-145)

1.7. Starosta terminowo przekazał Wojewodzie¹² roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa za lata 2015-2017, jednakże zostały one sporządzone nierzetelnie (szczegółowy opis w pozycji: *ustalone nieprawidłowości*).

(dowód: akta kontroli str. 851-861, 1615-1616)

1.8. W latach 2015-2018 (I połowa) Starosta otrzymał od Wojewody Łódzkiego, Burmistrza Miasta Łowicza oraz wójtów powiatu łowickiego 46 odpisów prawomocnych decyzji administracyjnych wydanych w przedmiocie działek dotyczących powiatowego zasobu nieruchomości, o których mowa w art. 23 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy Prawo geodezyjne.

Badanie 38 decyzji wykazało, że w 37 przypadkach, dane wynikające z ww. decyzji zostały wprowadzone do ewidencji gruntów i budynków w terminie określonym w art. 23 ust. 7 ustawy Prawo geodezyjne, tj. nie później niż 30 dni od dnia otrzymania dokumentów. W jednym przypadku (tj. 2,7% próby) wystąpiło opóźnienie (szczegółowy opis w pozycji: *ustalone nieprawidłowości*).

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 117-118, 869-870, 966-1148)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Badanie próby 25 działek pod względem zgodności ewidencjonowanych nieruchomości z katastrzem wykazało, że:

- w przypadku 21 działek, (17 wchodzących do powiatowego zasobu nieruchomości i czterech do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa), w ewidencji nie ujęto, określonego w art. 23 ust. 1c pkt 4 u.o.g.n., przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kierownik Biura Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, że nie wprowadzono do ewidencji tych danych (choć program komputerowy EWOPIS daje taką możliwość) głównie z powodu niewystarczających zasobów ludzkich przeznaczonych na realizację zadań związanych z gospodarowaniem nieruchomościami. Wskazał, że powyższe zapisy będą dokonywane w systemie informatycznym MIENIE, który jest wprowadzany jako moduł do systemu EWOPIS.

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

¹¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.), zwana dalej „ustawą o finansach publicznych”.

¹² 29 kwietnia 2016 r., 28 kwietnia 2017 r., 30 kwietnia 2018 r.

- w odniesieniu do powyższych 21 działek w ewidencji gruntów i budynków nie wykazano wartości katastralnej nieruchomości, stosownie do wymogu określonego w art. 20 ust. 2 pkt 5 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Dyrektor Wydziału Geodezji i Kartografii wskazała, że zgodnie z art. 53a ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne do czasu przekształcenia ewidencji gruntów i budynków w kataster nieruchomości pojęcie „kataster” rozumie się tę ewidencję.

Zdaniem NIK, właściwe gospodarowanie powiatowym zasobem nieruchomości, w tym ewidencjonowanie nieruchomości zgodnie z katastrem (stosownie do wymogu określonego w art. 23 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 25b u.o.g.n.) należy do obowiązków Starosty w odniesieniu do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa i Zarządu Powiatu w odniesieniu do powiatowego zasobu nieruchomości. Brak w ewidencji pełnych danych o posiadanych nieruchomościach może w istotny sposób wpływać na rzetelność danych sprawozdawczych z gospodarowania nieruchomościami.

(dowód: akta kontroli str. 831-850, 1153-1168)

2) Badanie przeprowadzone na próbie 50 działek ewidencyjnych pod względem prawidłowości działań w celu uregulowania ich stanu prawnego wykazało, że w stosunku do 47 działek ewidencyjnych (94% próby) nie podjęto bezzwłocznych działań, co NIK ocenia jako nierzetelność.

W odniesieniu do 28 działek z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa ujętych w Wykazie Skarbu Państwa oraz dwóch nieujętych w tym Wykazie:

- w przypadku 10 działek Starosta od dnia wejścia w życie ustawy ujawniającej¹³ do 30 sierpnia 2018 r. nie podjął żadnych działań mających na celu uregulowanie ich stanu prawnego, pomimo, że posiadał dokumenty umożliwiające ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa w księgach wieczystych (m.in. ostateczne decyzje administracyjne z lat 1977-1988, odpis postanowienia sądu z 1972 r.);
- w przypadku 11 działek nie wskazano i nie przedłożono jakichkolwiek dokumentów potwierdzających ich nabycie, a tym samym zaliczenie do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa. Wobec tych działek Starosta nie podejmował jakichkolwiek działań mających na celu wyjaśnienie i uregulowanie stanu prawnego tych nieruchomości;
- w przypadku siedmiu działek pomimo, że Starosta posiadał dokumenty umożliwiające złożenie wniosku o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej (m.in. prawomocne decyzje stwierdzające nabycie z mocy prawa tych działek przez Skarb Państwa), to przez okres od 633 do 2 435 dni od dnia sporządzenia tego Wykazu nie były podejmowane jakiegokolwiek działania w celu złożenia wniosków;
- w przypadku dwóch działek (spoza Wykazu Skarbu Państwa) działania w celu zgromadzenia dokumentacji umożliwiającej złożenie wniosku o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa w księgach wieczystych prowadzono od 27 do 241 dni od dnia wpływu dokumentów do Starostwa.

W odniesieniu do 17 działek ewidencyjnych z powiatowego zasobu nieruchomości:

- w przypadku ośmiu działek pod drogami, w tym sześciu ujętych w Wykazie Powiatowym) pomimo, posiadania dokumentów umożliwiających ujawnienie prawa własności Powiatu w księgach wieczystych (m.in. ostateczne decyzje Wojewody Łódzkiego z 2010 r.), nie podjęto żadnych działań na rzecz

¹³ Ustawa ta weszła w życie 19.11.2007 r.

ujawnienia tego prawa w księgach wieczystych przez okres od 455 dni do ponad 8 lat;

- w przypadku dziewięciu działek ewidencyjnych (w tym siedmiu ujętych w Wykazie Powiatowym) pomimo posiadania kompletu dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej, w tym przede wszystkim prawomocnych decyzji Wojewody Łódzkiego stwierdzających nabycie z mocy prawa tych działek przez Powiat, wnioski do Sądu Rejonowego złożono po upływie od 176 dni do ponad pięciu lat od dnia, kiedy decyzje stały się ostateczne.

Z wyjaśnień udzielonych przez Starostę w kwestii ujęcia w Wykazie Skarbu Państwa 11 nieruchomości pomimo braku jakichkolwiek dokumentów potwierdzających tytuł własności wynika, że błędnie włączono je do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa i zostaną podjęte działania w celu wyłączenia przedmiotowych działek z zasobu. W sprawie niepodejmowania lub długiego czasu prowadzenia działań mających na celu uregulowanie stanu prawnego nieruchomości Starosta podał, że nieujawnianie prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych spowodowane było niewystarczającymi zasobami ludzkimi przeznaczonymi na realizację zadań związanych z gospodarowaniem nieruchomościami powiatu i Skarbu Państwa oraz zlecaniem starostom dodatkowych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej bez zapewnienia dodatkowych środków przeznaczonych na zatrudnienie.

NIK zauważa, że wskazanie przez Starostę, jako ograniczenie możliwości działania, czynnika finansowego nie znajduje potwierdzenia w ustaleniach kontrolnych, bowiem w latach 2015-2018 (I połowa), Starostwo nie wykorzystywało w pełni środków zaplanowanych na regulowanie stanu prawnego nieruchomości (szczegółowy opis w pkt 3.2. i 3.3. niniejszego wystąpienia).

NIK zwraca uwagę, że wynikający z art. 2 ust. 3 i art. 2a ustawy o ujawnieniu prawa własności obowiązek ujawnienia tego prawa dotyczył wszystkich nieruchomości i spoczywał na organach powiatów, a kolejne terminy na wykonanie tego obowiązku (ostatni 19 listopada 2013 r.) dawno upłynęły. Dodać należy, że na długo przed wejściem w życie ww. ustawy, tj. od ustanowienia samorządu powiatowego w 1999 r. powiaty stały się posiadaczami nieruchomości i od tej chwili możliwe było regulowanie ich stanu prawnego, w tym skierowanie do wojewody wniosków o wydanie decyzji komunalizacyjnej będącej podstawą do ujawnienia własności w księdze wieczystej. Tymczasem, do 30 czerwca 2018 r. nie uregulowano stanu prawnego większości działek wymagających tego uregulowania wskazanych w Wykazie Skarbu Państwa i żadnej z Wykazu Powiatowego. W dalszym ciągu należy uregulować stan prawny i ujawnić w księgach wieczystych prawo własności 280 działek z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz 102 działek z powiatowego zasobu nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 195-850, 1149, 1383-1609, 1612-1616)

3) Badanie 38 decyzji administracyjnych wydanych w przedmiocie działek dotyczących powiatowego zasobu nieruchomości, pod względem terminowości ujmowania wynikających z nich danych w ewidencji gruntów i budynków, wykazało, że tylko w przypadku jednej decyzji administracyjnej¹⁴ (2,6% badanej próby), dane z tej decyzji wprowadzono do ewidencji, z opóźnieniem 50 dni w stosunku do terminu określonego w art. 23 ust. 7 ustawy Prawo geodezyjne. Przepis ten stanowi, że Starosta niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia

¹⁴ Dotyczy decyzji Wojewody Łódzkiego wydanej 26 stycznia 2018 r., która wpłynęła do Starostwa Powiatowego w Łowiczu 13 kwietnia 2018 r., a wpisu dokonano 2 lipca 2018 r.

otrzymania dokumentów, wpisuje dane z nich wynikające do ewidencji gruntów i budynków.

Dyrektor Wydziału Geodezji i Kartografii wyjaśniła, że niezachowanie wymaganego terminu wynikało z dużej ilości dokumentacji do ujawnienia w operacie ewidencyjnym.

(dowód: akta kontroli str. 869-870, 966-1150-1152, 1155, 1158)

4) Starosta nierzetelnie sporządził roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa za lata 2015-2017, gdyż wykazano w nich 11 działek, które nie były własnością Skarbu Państwa. W trakcie kontroli nie przedłożono jakichkolwiek dokumentów potwierdzających ich nabycie, a tym samym zaliczenie do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa.

Wicestarosta wyjaśnił, że działki te błędnie włączono do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa i zostaną podjęte działania w celu wyłączenia ich z zasobu.

(dowód: akta kontroli str. 1149, 1386-1446, 1488-1497, 1615-1616)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Negatywną ocenę uzasadnia przede wszystkim przewlekłe gromadzenie dokumentacji umożliwiającej złożenie wniosku o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej (sięgające nawet ponad sześciu lat), zaniechania składania wniosków pomimo posiadania dokumentacji a także ewidencjonowanie nieruchomości niezgodnie z przepisami.

2. Realizacja zadań w zakresie ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu łowickiego

Opis stanu faktycznego

2.1. Z przedłożonego przez Starostę zestawienia wynika, że od 5 sierpnia 2009 r.¹⁵ do 31 grudnia 2014 r. nie składano wniosków o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa i Powiatu Łowickiego.

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 maja 2018 r. złożono w Sądzie Rejonowym w Łowiczu V Wydział Ksiąg Wieczystych (dalej Sąd Rejonowy) 50 wniosków o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa w księdze wieczystej, którymi objęto 91 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni 39,5916 ha. We wszystkich przypadkach zostało ujawnione prawo własności Skarbu Państwa w księgach wieczystych.

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 maja 2018 r. Starosta złożył w Sądzie Rejonowym 19 wniosków o ujawnienie prawa własności powiatu w księdze wieczystej, którymi objęto 20 działek o łącznej powierzchni 2,6394 ha. We wszystkich przypadkach zostało ujawnione prawo własności Powiatu w księgach wieczystych.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 117-120)

2.2. Kontrolą objęto 20 wniosków złożonych w Sądzie Rejonowym w celu ujawnienia prawa własności nieruchomości w księdze wieczystej, którymi objęto 20 działek o łącznej powierzchni 9,188 ha (11 działek o łącznej powierzchni 2,8743 ha dotyczyło zasobu Skarbu Państwa oraz dziewięć działek o łącznej powierzchni 9,3188 ha dotyczyło zasobu Powiatu). Badanie wykazało, że wnioski o ujawnienie

¹⁵ Data sporządzenia Wykazu Skarbu Państwa i Wykazu Powiatowego.

prawa własności Skarbu Państwa i Powiatu (poza jednym przypadkiem¹⁶) były składane ze zwłoką od 27 dni do ponad 39 lat od dnia wydania decyzji stwierdzającej nabycie nieruchomości, w tym w przypadku 14 wniosków dotyczących działek ujętych w Wykazie Skarbu Państwa i Powiatowym, także z uchybieniem terminu określonego w ustawie ujawniającej (szczegółowy opis w pozycji: *ustalone nieprawidłowości*).

(dowód: akta kontroli str. 235-803, 1390-1398, 1492, 1494-1604)

2.3. Starosta w latach 2015-2018 (I połowa) zbył z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa 12 działek oraz nabył do tego zasobu w drodze zasiedzenia jedną nieruchomość zabudowaną, która decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 26 stycznia 2018 r. z mocy prawa stała się własnością Gminy Miasto Łowicz. Ponadto, w 2018 r. wpłynęło postanowienie o nabyciu spadku, w wyniku którego Skarb Państwa nabył ½ udziału w własności zabudowanej nieruchomości rolnej. Nabycie nieruchomości, w tych dwóch przypadkach, skutkowało złożeniem przez pracowników Starostwa wniosków o wpis w księdze wieczystej odpowiednio 3 października 2017 r. oraz 19 lutego 2018 r.

W latach 2015-2018 (I połowa) z powiatowego zasobu nieruchomości zbyto 12 działek oraz pięć lokali mieszkaniowych. Nie wystąpiły przypadki zakupu nieruchomości gruntowych do zasobu powiatowego.

Zbycie działek z zasobu Skarbu Państwa i powiatowego zostało udokumentowane aktami notarialnymi, a wnioski wieczysto księgowe, na podstawie art. 79 pkt. 8a i art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie¹⁷, były kierowane do sądu przez notariuszy.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 117-118, 1492, 1494-1497)

2.4. Zgodnie z informacją przedstawioną przez Starostwo, w dziewięciu przypadkach wnioski o ujawnienie prawa własności Powiatu w księdze wieczystej zostały zwrócone wnioskodawcy (Staroście) z uwagi na brak ich opłacenia¹⁸. Po wniesieniu opłaty wnioski zostały pozytywnie rozpoznane przez Sąd. W jednym przypadku wniosek został oddalony przez Sąd z uwagi na błędne wskazanie księgi wieczystej, do której wnioskowano o przyłączenie działki¹⁹. Po sprostowaniu błędu i ponownym złożeniu wniosku został on pozytywnie rozpatrzony przez Sąd.

W przypadku wniosków o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa w księdze wieczystej Sąd Rejonowy w trzech przypadkach²⁰ oddalił wnioski, a w jednym wezwał do uzupełnienia braków formalnych wobec dwóch działek²¹. Po uzupełnieniu niezbędnej dokumentacji wniosek został pozytywnie rozpatrzony przez Sąd.

Sąd Rejonowy w wydanych postanowieniach, którymi oddalił wnioski, wskazał w jednym przypadku, że Starosta nie ma legitymacji do składania wniosku prowadzącego do zmiany stanu prawnego nieruchomości, w drugim nie przedłożono dokumentów potwierdzających prawo własności do nieruchomości przez spadkodawców pomimo postanowienia Sądu Powiatowego z 30 września 1965 r. o przejęciu przez Skarb Państwa gospodarstwa po zmarłych, a w trzecim

¹⁶ Dotyczyło to działki nr 2903 z zasobu Skarbu Państwa gdzie wniosek został podpisany po sześciu dniach od dnia zgromadzenia kompletu dokumentacji umożliwiającej jego złożenie do Sądu Rejonowego.

¹⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 2291, ze zm.

¹⁸ Po wniesieniu opłaty przez wnioskodawcę – w terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia – sąd podejmie dalsze czynności. Dotyczyło to działek: 123/3; 157/1; 156/1; 151/1; 152/1; 19/3; 194/7; 136/1 oraz 109/1.

¹⁹ Dotyczyło to działki nr 672/14.

²⁰ Dotyczyło to wniosków oznaczonych nr: GGN.033.3.47.2015 z dnia 22.05.2015 r.; GGN.6840.4.2016 z dnia 24.08.2016 r.; GGN.6840.8.2016 z dnia 27.09.2016 r.

²¹ Wnioskodawca został wezwany do złożenia wyrysu z mapy ewidencyjnej (działki 3050/5 i 3050/6) oraz wypisu z rejestru gruntów (działka 3050/5).

przypadku, że jest już prowadzona księga wieczysta dla przedmiotowej nieruchomości, w której jako właściciel występuje Skarb Państwa - na podstawie postanowienia Sądu z 14.05.1974 r. o przejęciu nieruchomości za zadłużenie.

Nie stwierdzono przypadków odrzucenia przez Sąd Rejonowy wniosków o ujawnienie prawa własności zarówno Skarbu Państwa jak i Powiatu. Starostwo w przypadku wniosków oddalonych nie podejmowało dalszych działań.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 121-122, 1231-1382)

2.5. Zgodnie z art. 5 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, wniosek o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 2, sąd rozpoznaje w ciągu miesiąca od dnia jego złożenia.

Na próbie ośmiu wniosków²² złożonych przez Starostę do Sądu Rejonowego ustalono, że zostały one rozpoznane przez ten Sąd w terminach od 2 do 118 dni.

Jak wyjaśnił Starosta, złożony wniosek pracownik monitoruje w elektronicznym systemie ksiąg wieczystych.

(dowód: akta kontroli str. 235-803, 1390-1398, 1492, 1494-1604)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości, które polegały na zwłoce w składaniu wniosków oraz niezłożeniu wniosków o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej, co naruszało art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku. I tak:

- w przypadku 19 wniosków obejmujących 19 działek o łącznej powierzchni 9,1772 ha (z tego 10 działek z zasobu Skarbu Państwa i dziewięć z zasobu Powiatu), wnioski do Sądu Rejonowego o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej składano po upływie nawet wielu lat od posiadania dokumentacji pozwalającej na ich złożenie. W przypadku 14 z ww. działek nie dochowano także terminu, określonego w art. 2 ust. 1 i 3 ustawy ujawniającej, zgodnie z którym Starostwie i właściwe w sprawach gospodarowania nieruchomościami organy jednostek samorządu terytorialnego miały obowiązek złożenia w sądach rejonowych takich wniosków do 20 listopada 2009 r.²³;
- w przypadku 18 działek o łącznej powierzchni 4,7946 ha (z tego 10 działek z zasobu Skarbu Państwa i osiem z zasobu Powiatu) pomimo posiadania dokumentów (m.in. ostateczne decyzje administracyjne z lat 1977-1988, odpis postanowienia sądu z 1972 r., ostateczne decyzje Wojewody Łódzkiego z 2010 r.), nie złożono do Sądu Rejonowego wniosków o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej.

Starosta wyjaśnił, że nieujawnianie prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych jak i opieszałość w składaniu wniosków spowodowane były niewystarczającymi zasobami kadrowymi przeznaczonymi do realizacji zadań związanych z gospodarowaniem nieruchomościami Powiatu i Skarbu Państwa.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 119-120, 1386-1446, 1450-1609)

Zdaniem NIK fakt, że większość z powyższych wniosków można było złożyć od wielu lat, świadczy o tym, że przyczyną przewlekłości nie były niewystarczające

²² Wniosek złożony w dniu: 02.03.2018 r. (12 dni); 13.09.2018 r. (7 dni); 04.07.2007 r. (64 dni); 30.05.2017 r. (2 dni); 04.05.2018 r. (118 dni); 03.10.2017 r. (3 dni); 05.04.2016 r. (49 dni); 20.11.2013 r. (5 dni).

²³ Ustawa ta weszła w życie w dniu 19.11.2007 r.

zasoby kadrowe, lecz niedomagania organizacyjne Starostwa. Zadaniem Starostwa jest sprawne i w terminach określonych w przepisach prawnych, realizowanie nałożonych zadań, w tym zadań mających na celu ujawnienie prawa własności powiatu i Skarbu Państwa w księgach wieczystych.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, z uwagi na stwierdzoną w odniesieniu do większości badanych przypadków wieloletnią zwłokę oraz zaniechania w składaniu wniosków do sądu o ujawnienie prawa własności, co stanowiło rażące naruszenie ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

3. Zasoby jednostki do realizowania zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości i ujawnianiem w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu łowickiego

Opis stanu faktycznego

3.1. Realizacją zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości stanowiących własność Powiatu oraz Skarbu Państwa, w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. zajmował się Wydział Geodezji, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami (dalej: WGK), a od 1 stycznia 2018 r. Biuro Gospodarki Nieruchomościami (dalej: BGN).

Zadania WGK zostały określone w regulaminach organizacyjnych Starostwa, przyjętych uchwałami Zarządu Powiatu Łowickiego²⁴. Do zakresu działania tego Wydziału w kontrolowanym zakresie należały m.in. prowadzenie spraw w obszarze geodezji, kartografii, ewidencji gruntów i budynków oraz gospodarki nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i Powiatu, w szczególności z zakresu:

- prowadzenia powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- tworzenia zasobu nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu;
- regulowania stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu;

Zadania BGN zostały określone w regulaminach organizacyjnych Starostwa, przyjętych uchwałami Zarządu Powiatu Łowickiego²⁵. Do zadań Biura w kontrolowanym zakresie należało prowadzenie spraw z zakresu m.in.:

- tworzenia zasobu nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu;
- regulowania stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu;
- aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste i zarząd nieruchomościami.

(dowód: akta kontroli: 15-117)

Liczba pracowników Starostwa, którzy zajmowali się sprawami związanymi z gospodarką nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i Powiatu, w tym w zakresie regulowania stanu prawnego tych nieruchomości wg stanu na dzień 31 grudnia wynosiła w 2015 r. – 2 osoby, w 2016 r. – 3 osoby, w 2017 r. - 3 osoby, zaś na dzień 31 maja 2018 r. – 4 osoby. Wprowadzone zmiany organizacyjne Starostwa skutkowały utworzeniem z dniem 1 stycznia 2018 r. BGN oraz zwiększeniem liczby osób zajmujących się sprawami regulowania stanu prawnego nieruchomości.

²⁴ Uchwałami Zarządu Powiatu: Nr VIII/61/2007 z 6 czerwca 2007 r.; Nr 230/2016 z 29 marca 2016 r.; Nr 617/2017 z 31 października 2017 r.

²⁵ Uchwałami Zarządu Powiatu: Nr 617/2017 z 31 października 2017 r.

Czynności związane z prowadzeniem spraw z zakresu regulowania stanu prawnego nieruchomości powierzono pracownikom w pisemnych zakresach obowiązków. Pracownicy posiadali długoletni staż pracy na zajmowanych stanowiskach.

W okresie objętym kontrolą, dwóch pracowników zatrudnionych w WGK (a obecnie w BGN) odpowiedzialnych za zadania z zakresu gospodarki nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i Powiatu, uczestniczyło w trzech szkoleniach²⁶ i jednej konferencji²⁷.

(dowód: akta kontroli: 15, 117, 166-188, 899-903, 965, 1492, 1495, 1609)

3.2. Na zadania związane z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości i ujawnianie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości w okresie od 1 stycznia 2015 do 30 czerwca 2018 r. Starostwo poniosło wydatki w łącznej kwocie 493,1 tys. zł (bez kwoty dotacji), z tego:

- w 2015 r. – 125,4 tys. zł, tj. 71,9% planu po zmianach (174,5 tys. zł);
- w 2016 r. – 154,4 tys. zł, tj. 81,7% planu po zmianach (189,0 tys. zł);
- w 2017 r. – 155,3 tys. zł, tj. 75,0% planu po zmianach (207,0 tys. zł);
- w 2018 r. (do 30 czerwca) – 58,0 tys. zł, tj. 20,0% planu po zmianach (290,3 tys. zł).

Odnosnie niskiego wykonania planu wydatków w latach 2015 i 2017 r. Skarbnik Powiatu Łowickiego wyjaśniła, że wynikało to z mniejszej liczby wypłaconych odszkodowań, niższych kosztów ekspertyz i analiz oraz postępowań sądowych.

(Dowód: akta kontroli: 14-15, 123-125, 869-872, 875-964)

3.3. W latach 2015-2018 (do 30 czerwca) Starostwo nie dokonywało analizy kosztów uregulowania stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa. Jak podał Kierownik Biura Gospodarki Nieruchomościami, szacowano jedynie koszty ponoszone ze środków własnych na opłaty za wnioski składane do Sądu Rejonowego obejmujące powiatowy zasób nieruchomości. Kwota planowanych i wykorzystanych środków na ten cel jest ujmowana w budżecie Starostwa.

Starostwo w ramach środków zewnętrznych otrzymywało w latach 2015-2018 (I połowa) jedynie dotacje z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w łącznej kwocie 451,4 tys. zł, z tego: 94,3 tys. zł w 2015, 96,7 tys. zł w 2016 r., 188,3 tys. zł w 2017 r. oraz 72,0 tys. zł w pierwszej połowie 2018 r. Dotacje zostały wykorzystane w całości (poza rokiem 2017) m.in. na wynagrodzenia i pochodne, operaty szacunkowe oraz na usługi (ogłoszenia w prasie, monitoring obiektu, opłaty za rozgraniczenia nieruchomości). W 2017 r. kwota niewykorzystanej i zwróconej terminowo dotacji wyniosła 17,4 tys. zł. Zwrot był spowodowany zaniechaniem wykonania operatów szacunkowych związanych z odszkodowaniami z tytułu zajęcia nieruchomości pod budowę linii elektroenergetycznych, gdyż inwestycja nie została zrealizowana.

Powiat nie podejmował działań w celu pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych ponieważ, jak podał Starosta, uznano, że ostatecznym terminem złożenia wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa był rok 2013.

(Dowód: akta kontroli: 854, 869-872, 876-964)

²⁶ Szkolenia nt.: Administracyjne ograniczenie korzystania z nieruchomości w świetle ustawy o gospodarce nieruchomościami (2015 r. – jedna osoba); Z ustawy o krajowym zasobie nieruchomości (2017 r. – dwie osoby); Racjonalne gospodarowanie w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami (2017 r. – dwie osoby).

²⁷ Konferencja „Krajowy zasób nieruchomości oraz inne inicjatywy legislacyjne resortu” (2017 r. – dwie osoby).

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
kontrolowanej
działalności

NIK zwraca uwagę, że pomimo posiadania przez Starostwo wykwalifikowanej kadry oraz zapewnienia finansowania, proces ujawniania prawa własności Skarbu Państwa do posiadanych działek jest daleki od zakończenia. Wykonanie obowiązku ujawnienia praw własności nie będzie możliwe w najbliższych latach bez usprawnienia działań związanych z gromadzeniem dokumentacji, umożliwiającej złożenie wniosków do Sądu. W ocenie NIK, dokonane w 2018 r. zmiany skutkujące wzmocnieniem kadrowym komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za gospodarowanie nieruchomościami, mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemu bieżącego regulowania ich stanu prawnego.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Starostwo dysponuje zasobami niezbędnymi do realizacji zadań z zakresu regulowania stanu prawnego nieruchomości. W regulaminie organizacyjnym Starostwa została wskazana komórka właściwa do realizacji takich zadań, a zadania zostały pisemnie przypisane do pracowników, którzy posiadają wystarczające kompetencje w tym zakresie. W budżecie powiatu wyodrębniono środki finansowe na gospodarowanie nieruchomościami, w tym w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa środki pochodzące z dotacji z budżetu państwa.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu przyspieszenie regulowania i ujawnienia prawa własności odnośnie działek Skarbu Państwa i Powiatu Łowickiego.
2. Ewidencjonowanie nieruchomości zgodnie z wymogami określonymi w art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami.
3. Wpisywanie danych z otrzymanych dokumentów do ewidencji gruntów i budynków w terminie określonym w art. 23 ust. 7 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.
4. Niezwłoczne składanie wniosków o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa i Powiatu Łowickiego w księgach wieczystych, stosownie do wymogu określonego w art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.
5. Zweryfikowanie i ustalenie faktycznej liczby nieruchomości będących w zasobie Skarbu Państwa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dniapaździernika 2018 r.

Kontrolerzy
Andrzej Otrębski
Doradca ekonomiczny

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej

Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

Stefan Bator
Doradca ekonomiczny

.....
Podpis